Brassó, 1891. VII. évfolyam, 14-ik szám. Szombat, augusztus 1.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . 7 frt — kr
Félévre . . 3 " 50 "
Negyedévre . . 1 " 75 "
Külföldre egész évre 20 frank.

Egyes szám ára 5 kr. a kapható a kiadóhivatalban s Gross Gusztáv lottókollektorjában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Hirdetések tűlvétetnek a kiadóhivatalban.

Hirdetések díja:
4 hasábos garmond-sor vagy annak helye 5 kr. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még költ 50 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyilttéri közlemény sora 10 kr

Hirdetések és Nyilttér díjai előre fizetendők.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőségi iroda
Brassó, Kolostor-utcza 26. szám alatt.
hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. WEISZ IGNÁCZ.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A lap kiadóhivatala:
Brassó, Kolostor-utcza 26. sz. a.
Ide küldendők az előfizetési pénzek és hirdetések díjai.

Kormányunk figyelmébe.

Mi, kik itt a határszélen folytonos és ugyszólva szakadatlan összeköttetésben vagyunk Romániával, évek hosszu során át sajnálattal vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy Románia államiságunkat és ebből folyó nemzetközi jogainkat nem csak nem respektálja, de számos esetben nyilván sérti.

A Predeálon lévő pályaudvar, mely román-földön áll, és melynek egyik felében saját tisztviselőink vannak elhelyezve, szerződéseig internacionális területnek van kijelentve, mi ezen pályaudvar fenntartásához tetemes összeggel járulunk; és megtörtént, hogy hivatalnokainknak a román közegek megtiltották, a pályaudvarban és saját lakásaikban a mi dohányunkat és szivarunkat szívni; megtörtént, hogy saját közegeink valamelyik utazónak, ki a kellő hazai utlevéllel ellátva nem volt, a Romániába való átmenetelt megiltották, a román hivatalnok azonban az illetőt erőszakkal átvitte a román részre, és megtörtént, hogy a román hivatalnok saját csendőreinket akadályozta hivatalos eljárásukban.

Ilyen és ehhez hasonló esetek gyakran fordultak elő a Predeálon ezelőtt pár évvel; ma már e tekintetben ritkábban hallunk panaszt, valószinűleg, mert a Predeálon lévő főszolgabírnak tapintatos eljárása sok önkényt elenyésztet; de hivatalnokaink ma sem szívhatják saját dohányunkat és tagadhatatlan, hogy az emlitett önkényes eljárások nem kis mérvben ingatták meg bennünk azon hitet és bizalmat, melylyel az államesszme és annak hatalma iránt viseltetünk.

Ezekhez járult a vámháboru, mely ha Romániának is kára volt ugyan, nekünk és a határszéleknek itt általán vagyonilag ma már pótolhatlan veszteségeket okozott, de azon kívül még inkább fokozta azon feltevést, hogy a kis Románia velünk és hatalmas államunkkal szemben, melynek pedig barátságára nagy mérvben utalva van, bármikor ujjat huzni kész és hogy mi ezt ugyszólvá tétlenül tűrni vagyunk kénytelenek.

Mindezen viselkedési Romániának és az ezen viselkedésekkel szemben részünkről tanusitott magatartásunk bizonyára nagy morális hátránynyal is jártak, mert hazánk roman lakosságában a kis Románia nagy ereje iránti hitét fokozta, mig hazánk más lakosságában a tehetetlenség kinos érzését keltette fel.

Ezen ellentétes érzelmeket csak fokozták a Romániában észlelt ujabb események és eljárások, melyekről részben, mai számunkban közölt bukaresti rendes tudósitónk levele értesit.

Hogy Románia már ezelőtt pár évvel több zsidót, közöttük a bukaresti egyetem egyik tanárát, ki egyedül többet tett a román nyelv kultiválása érdekében, mint az egész nemzet, minden ok nélkül, kihallgatatlanul kiüzte; hogy a magyar vagy német nyelvű üzleti feliratok tulajdonosait, ezekért külön megadóztatja; hogy a székely leányok átszöktetését előmozditja és elnézi; hogy a bennlakó és ott született zsidók honositását csak kivételes esetekben eszközli; hogy szőtlanul nézi és türi, hogy a román ifjuság Magyarország belügyeibe avatkozva, röpiratokkal a világot felláráma ellenünk, és hogy nyilvános gyülekezésekben ügyeinket tárgyalják és oft becsméreljenek; hogy az Oroszországból kiüzött zsidók átvándorlását megakadályozandó, a határszéleken katonai kordont állitat; hogy előmozditja azt, miszerint hadköteles román ifjaink átszökjenek, illetve, hogy ott minden igazolvány nélkül tartózkodjanak; hogy minden egyes kereskedőnket és fuvarosunkat, ki oda ügylet kötés vagy szállitás érdekében átmegyen, megadóztatja, mit mi az onnan átjövő kereskedőkkel nem teszünk: mindezek oly dolgok, melyek mert Románia szomszédságunkban van, nem a legmegnyugtatóbban hathanak államunk polgáraira, de melyek egyeseket legkövetlenebbül nem érintenek.

Az azonban, miről bukaresti levelezőnk értesit, már az egyes embert is igen közel érdekli.

Levelezőnk szerint különösen az osztrák-magyar alattvalók rendkivili zaklatásoknak vannak kitévé, még ha utlevéllel vannak is ellátva.

A mióta ugyanis a zsidó-üldözés Oroszországban folyt, a románok minden lehetőt elkövetnek arra nézve, hogy az osztrák-magyarokat, tekintet nélkül vallásukra, hoszszantsák, meghurczolják.

A Romániában letelepedett magyar alattvalók, sőt tudunk reá esetet, hogy számos Romániában született és állandóan ott lakó román család is, melyek évek óta ide szoktak kijönni erdélyi fürdőkbe, az idén nem mernek kijönni és nem mernek Romániából távozni, mert félnek, hogy ha vissza akarnak menni, vagy nem eresztik többé be Romániába, vagy csak tulságos zaklatások árán juthatnak vissza; és mások, a kik üzleti vagy családi ügyekben szándékoznak Romániába utazni, ezen szándékukkal felhagyni kénytelenek, mert megtörtént, hogy a román hatóságok csak oly utast engednek be, kinek utlevele a bécsi vagy a budapesti román konzul, illetve követ által van láttamozva.

Már pedig, miután nálunk a mi utleveleinket nem szokás előzetesen a román konzullal láttamoztatni s erre szerződés sem kötelez, ki vagyunk annak téve, hogy közlekedésünk Romániával teljesen fennakad és hogy addig, mig ez bekövetkezik, állampolgáraink egy csomó kellemetlenségnek tétetnek ki, ha Romániába utaznak.

Romániának ezen eljárása, mely különösen és kiváltképen osztrák-magyar alattvalók ellen irányul, ugy látszik a — látszólag megszünt — vámháboru folytatása kiván lenni, mert ha folyt eddig a háboru az áruk ellen, most az az egyesek elleni guerilla-harczba csap át, melyet azonban a kormány semmi szin alatt sem türhet el.

Az osztrák-magyar állampolgárok feltétlen szabadsága, utleveleink respektálása sürgősen és erélyes fellépéssel biztositandó, mert a román hatóságok ezen polgáraink szabadságát és államunk tekintélyét folyton sértő eljárása lassan, lépésről-lépésre, de annál biztosabban megtermi lelkeinkben államunk hatalmába vetett bizalmunk csökkenését, ha a román hatóságok önkényes eljárásának sürgősen gát nem vettetik.

Dr. W. I.

Belföld.

Budapesten nagy a forrság; ilyen alkalommal nagyon szokás a délelőtti órákat az országhaz karzatján szeretik tölteni, délutánra marad a fürdő és a Margit-sziget. Különösen az uj obstrukcziós áeraban, midőn a legutolsó asphalt-betyár is tudja, hogy a függetlenségi párt manapság minden szunyogkérdésből elefánt-interpelleczíót gyárt, nehogy a közigazgatási törvényjavaslat 1. §-a valahogy keresztül menjen, — az ugorka-idény nagy uszorka-éjjeve Uzelácz után jó Hochmeister és Lesser és társai. A lapok előre megirták, hogy Haas báró interpelláni fog. De miután az obstrukczió alapszabályainak 99. §-a szerint minden közérdekü ügyben két oldalról és 6 miniszter

TARCA.

Szegény Marietta.

A „Brassó" eredeti tárczája.

„Ön uram, Chrso felől jött, bizonyára látta Perietrót" E szavakkal simult hozzám egy fiatal, mintegy 25 éves, festői szépségű nő. Megállitott, a mint csolnakázás közben Mattinschina melletti partra szálltunk. Megjelenésében volt valami titokzatos. Alakja sugár, szeme mint az okaz kőbe, bogárfekete, mélabus pillantásokkal, hangja mint édes zene ma is fülemben cseng. Minden bevezetés nélkül szólitott meg, a mi azonnal meglepett s még inkább fokozta érdeklődésemet.

Még nem volt időm válaszolni, nem mondhattam el, hogy csak ábrándozni szálltam a tenger sima tükrére, bámuló a természet magasztosságát s lepillantani a tenger fenekére, szemlélni ott azt a csodás életet, mely odalent is fösz-ongba, a hol szinte, akár csak a földön, az erősebb győz, a gyenge elbukik, a hol gondtalanul ártatlanságban ölelkezőn egymást puszitják, hol erővel, hol cselled, épen ugy, mint a hogy mi tesszük. Nem volt időm mindezt elmondani, mert Marietta görcsösen ragadta meg kezemet, erősen szemeim közé nézett, ugy hogy tekintetőnek bűvös hatását ma is érzem.

„Igen uram, én láttam, hogy Chersо felől jött, s ha ott volt, bizonyára látta Pietrót. Nem rég ment el Pietró, hogy campagnánkat rendbe hozza, s ha megjő, oda megyünk lakni, oft fogunk élni boldogan, ugy mint madár az ágon, mint hal a vizben. Oh Istenem, mily epedő örömmel várom én Pietrót! De ön uram oly tartózkodóan viselkedik, talán megbántottam megszólitásomnak, de bocsásson meg, hiszen talán ön is volt már szerelmes, átszenvedte a várakozónak keserveit. Lássa, én is várok, Pietrót várom, az én kedves jegyesemet. Mint kis gyermekek együtt nőttünk fel, együtt játszottunk, szomszédok is voltunk, együtt jártunk iskolába és mint ifjak legboldogabbak voltunk, ha egymásnak elmondhattuk ábrándjainkat. Pietro tengerész akart lenni, de kedvemért, rábeszélésemre lemondott e veszélyes pályáról. Oh, mily szerencsének érzem magamat, a mikor hosszas rimánkodás után visszautasitá nagybátyja, a tengerészkapitánynak ajánlatát s itthon maradt, nem mentel vele Görögországba. De nem voltam nyugodt mindaddig, mig a nagybácsi el nem utazott. Ez is bekövetkezett néhány nap mulva s mi lopva mentünk Tersattora fogadást tenni Madonnának, hogy ugyszólva szemeimet ragadta meg kezemet, erősen szemeim közé nézett, ugy hogy tekintetőnek bűvös hatását ma is érzem.

„Igen uram, én láttam, hogy Chersо felől jött, s ha ott volt, bizonyára látta Pietrót. Nem rég ment el Pietró, hogy campagnánkat rendbe hozza, s ha megjő, oda megyünk lakni, oft fogunk élni boldogan, ugy mint madár az ágon, mint hal a vizben. Oh Istenem, mily epedő örömmel várom én Pietrót! De ön uram oly tartózkodóan viselkedik, talán megbántottam megszólitásomnak, de bocsásson meg, hiszen talán ön is volt már szerelmes, átszenvedte a várakozónak keserveit. Lássa, én is várok, Pietrót várom, az én kedves jegyesemet. Mint kis gyermekek együtt nőttünk fel, együtt játszottunk, szomszédok is voltunk, együtt jártunk iskolába és mint ifjak legboldogabbak voltunk, ha egymásnak elmondhattuk ábrándjainkat. Pietro tengerész akart lenni, de kedvemért, rábeszélésemre lemondott e veszélyes pályáról. Oh, mily szerencsének érzem magamat, a mikor hosszas rimánkodás után visszautasitá nagybátyja, a tengerészkapitánynak ajánlatát s itthon maradt, nem mentel vele Görögországba. De nem voltam nyugodt mindaddig, mig a nagybácsi el nem utazott. Ez is bekövetkezett néhány nap mulva s mi lopva mentünk Tersattora fogadást tenni Madonnának, hogy ugyszólva szemeimet soha el nem hagyjuk, hogy csakis egymás boldogitására fogunk élni. Es Pietro bevállotta szavát, ő mindig oly gyöngéd és kedves volt hozzám, pedig sokan szerették volna birni szivét, mert ő a legderekabb fiatal ember az egész környéken. Ön sem adtam okot panaszra, hiszen Pietro nekem mindenem!"

Es itt elhallgatott Marietta, szemeit merven a tengerre szögezvén — majd rövid megszakitás után még szenvedélyesebben folytatta elbeszélését

„Igen, mi nagyon boldogok voltunk sokáig, de csakhamar felleg kerekedett tiszta egünkre. Pietrót katonának vitték el, és én vigasztalhatlan voltam. Naponta fohászkodtam a Mindenhatóhoz drága életéért. Hosszu volt a három év, mig oda volt, sokat szenvedtem, de végre eltelt s mi élvezhettük a visszutalásnak örömeit. Eljöve megirta megérkezése napját s nem tudnám leirni szivem szorongását, az öröm és aggodalom érzetének váltakozását, a midőn jó anyámmal, Antonio szomszédnál Pietró atyjával megijullantottuk a Delphin gőzöst, mely méltóságteljesen szelidette a hullámokat. Végre a kikötőbe érkezett a gőzös s én azonnal észrevettem Pietrót! Kendőmmel üdvözöltem, a jó Antonio könyezett örömében, jó anyám pedig boldogtalan volt, mert minden utbaigazitásunk daczára sem volt képes feltalálni. A hajó végtére a parthoz közeledett Pietró is megismert bennünket, magasra lobogtatta fövegét s rajtam kimondhatlan izgalottság vett erőt. Az a néhány percz, mig a hajó kiköttött, örökkévalóságnak tetszett. Végre karjaim között volt Pietró! Ugy borottuk ki egymás karjaiból, anyám, Antonio szomszéd, meg én. Együtt mentünk haza, s kő-ájjel volt már, a mikor Pietró hazament, pedig a hozza intézett kérdéseknek tizedrészére sem volt képes válaszolni. Most már mi sem alolt utjában boldogságunknak. Pietró átvette atya kis birtokát Chersoban, tobzsor átrándult annak rendbehozatala végett, már a lakást is berendezte számunkra, sőt az esküvő napja is ki volt már tűzve . . ."

Es itt ujból elhallgatott Marietta. A tengeren Chersо felől tűnylő csónak volt látható. Marietta hosszasan, mereven nézte, majd futásnak indult s én meghatva nézetem utána . . . Elütnt a part mentén, én pedig elbüvölve haladtam utamon.

Szegény halász vesződött hálójával néhány lépésnyire töltök. Ehhez fordultam a rejtély megfejtése végett.

„Régi, megszokott történet ez minálunk, uram, — válaszolá az öreg Pietró már vagy 7 éve, több társával a tengerbe veszett, a mint Chersоból hazafelé vitorlázott. Marietta néhány hónapig gyászolta, azután homaly borult lelki szemei elé — s ő most nyugodt, bizton hiszi, hogy Pietró meg fog érkezni, különben nem hánt senkit, csendes őrült . . ."

Szegény Marietta! . . .

Berecz Gyula.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

kell interpellálni. Ugron Gábor is interpellált, persze ugyanazon kérdésben.

Az ülés elején — julius 29 én — Apponyi Albert személyes kérdésben reflektált Hermann Ottónak egy reá vo atkozó megjegyzésére. Később beszélt Hermann Ottó, Tóth Ernő, Kun Miklós és Horthy, perze mindig az 1. §. ellen. Egyszerre azonban jelenti a csengetyű, hogy Szapáry miniszterelnök varatlanul beszélni kíván és szólott is a szokott verre-vel, melylyel felvillanyozta a szabadelvű pártot és lehűtötte az ellenzéket. Ez hogy Szapáry beszéde nagy hatással volt az egész házra, bizonyítja azon körülmény, hogy az obstrukciói lada a fölkakast küldte ki kukorikolni. Károlyi Gábor gróf folytonos közbeszólásai sem nagyon gémiroták a miniszterelnöket és egy ujabb hatalma beszédben védte a törvényjavaslatot és annak első szakaszát. Beszédét ellatszóra figyelemmel hallgatta az egész ház és folytonos helyeslésesi a kormánypárt. Különösen a függetlenségi párthoz intézett szavait kisérte általános érdeklődés és hosszantartó éljenzés.

Az obstrukció megfékezése és a parlament jó hirnevének helyreállítása végett Szapáry miniszterelnök a junius 30 iki ülés folyamban értekezlet tartott az ellenzéki árnyalatok vezéreivel. Apponyi, Irányi és Ugron urakkal, kiket a szónyegen lévő törvényjavaslat nyugodt és higgadt tárgyalatlanságak előmozditásara hivta fel, mint a mely maga és a kormány részéről azon igéretet, hogy azon esetre, ha a javaslat első szakasza befejeztetnek, az országgyülésben egy bizonyos szünet fogna beállani. A pártvezérek a kérdés elintézését a pártnak tartván fenn, be kell varnunk az eredményt.

Külföld

A Londonban megjelenő „Standard" sze rint Shangairól azt sürgönyözik, hogy az utóbbi a keresztények ellen elkövetett rémes tettek felbujtogatói között egy chinai diplomatának fia is, ki Európában diszes hivatalt visel, részt vett. Utóbbi fogalmazta volna a falragaszokat, melyben a nép az idegenek ellen való felkelésre buzdittatik.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Sándor orosz cár és Carnot köztársasági elnök a francia hajóraj kronstadti látogatása alkalmából szivélyes táviratokat váltottak.

Sándor cár távirata igy szól:

„A fényes francia hajóraj Kronstadtban léte ujabb bizonysága a mely rokonszenvnek, mely Franciaországot és Oroszországot egyesiti. Szivem sugallta kötelességemnek tartom, hogy kifejezem önnek élénk megelégedésemet és megköszönjem az igaz örömet, melyet nekem a vitéz francia tengerészek fogadása szerzett. Sándor."

Carnot köztársasági elnök következőleg válaszolt:

„Az érzelmek, melyeket felséged hajórajunk utitése alkalmából kifejezni kegyeskedett, bennünket mélyen meghatottak. Vitéz tengerészeink nem fogják elfeledni az igazán szives fogadtatást, melyben részesültek. Köszönem ezt felségednek és örömmel látom ebben fényes bizonyságát a mely rokonszenvnek, mely Oroszországot és Franciaországot egyesiti. Carnot."

Washingtonból jelentik a Vossische Zeitungnak: Az amerikai államkormányt távirati utón hivatalosan értesitették, hogy a czár az egyesült államok kezdeményezésére a szabók kőzetése iránt való rendszabályoknak enyhi tését rendelte el. A pétervári amerikai követ nek ugyanis alkalma volt, az önök személyes üzenetének akakjában, a czár figyelmét ez ügyre irányitani.

Belgrádi távirat szerint a Gyaja belügyminiszter kijelentése alatt levő erőszakosságok alapnál, mely mintegy ötmillió frankot kévisel, tetemes hiányt fedeztek fel, miért is az állami tőkámvevőszék vonakodik a számadásokat helybenhagyni. Mindezt a Vulics pénzügyminisztertől való vizsgálata vezetik vissza. A hiányzó összegeket, mint hirlik, Gyaja agitációnálás czélokra fordiltotta volna O Szerbiában, Macedoniában, Dalmácziában, Bosniában és Herczegovinában.

Romániai levél.

— Saját levelezőnktől.

Bukarest, 1891. julius 26.

Igaza van Czenkajlnak, ki e lapok előző számában Czaur Ádám képviselőnek a zsidók ellen a román képviselőházban tartott beszédéből arra következtet, hogy a szabad Romániában meight kézzel valami; mert a román kormány immár követi Oroszország példáját, hivatalosan elrendelvén a zsidók üldözését.

Czaur képviselő beszéde, ugy látszik, jó talajra talált Bukarestben, mert a kormány rendeletet menesztett a hatósági prefektusokhoz, mely szerint a zsidókat a határon Románia beengedni nem szabad. E rendelet élo az orosz zsidók ellen látszik irányozva lenni, de a tények azt bizonyitják, hogy nem csak az orosz zsidókról, hanem egyáltalában a zsidókról van szó, legyenek azok bármely nemzetiségek. E rendelet sujtja azonban nem csak a zsidókat, hanem a Romániában lakó vagy oda menni akaró más vallásu alattvalókat is, legkivál pedig az osztrákokat és magyarokat, kiket *az osztrák csészár vagy magyar király* nevében kiállitott utlevéllel Romániába be nem eresztenek.

Ime néhány példa a sok ezer közül:

Egy bécsi nagy fakereskedő czég, mely évenként millókat fizet a román vasutaknak szállitási dij fejében, a napokban egy tiszteselőjét Bukovinából Galaczra küldte, a hol az ottani raktárnál volt valami dolga. A hivatalnok osztrák utlevéllel volt ellátva, de a hivatalon Burdujenben nem eresztette át; ilabs hivatkozott rendben lévő irományaira a sürgős ügyeire és főnökére, kinek Galaczon nagy fakatára van s ki ott adót fizet, azt a választ kapta, hogy tartson a czég román tisztviselőket, nekik idegen nem kell Romániában.

Egy foksani osztrák illetőségű, évek óta Romániában lakó kereskedő fegyvergyakorlatra vonult be Bécsbe; visszajövet nem akarta átszenvedni a prendeali határon, azt mondván: zsidót nem szabad bevenged Romániába.

Egy Moesner Jakab nevű protestáns valásu gazdag galaczi gyárost, ki nejét Brassóba kisérte, nem eresztette át Predeálon; hasztalan hivatkozott arra, hogy neki oádat évek óta gyára van s adófizető polgár, még három napon át elzáratta őt a predeáli román hatóság.

Azután Grünfeld brassói lakós üvegyárából hiutatott az ott dolgozó budapesti illetőségű munkásokat valláskülönbség nélkül, s csak mikor a gyártulajdonos maga ment el pauszra Bukarestbe a miniszteriumhoz, vonták vissza nagy bosszuval a kitusitó parancsot.

Osztrák utlevéllel multi héten egy gazdag zsidó kereskedő indult el Galicziából Romániába. Ha azonban az ez ember az hitte, hogy ő az uralkodó nevében kiállitott utlevélben egy talizmánt bir, mely őt a román hatóság oknélnye ellen megoltalmazza, ugy nagyon csalatkozott. Keresztül esett ugyan Bardujenben az utlevéllellenőrző határőri tisztviselő keresztkérdéses faggatásain, de ez csak kezdete volt szenvedéseinek. Bakau állomason a prefektus, kinek feladata az osztriai alattvalók igazolványainak megvizgalása, feltette magaban, hogy roszz kedvét a szegény zsidón tolti ki. Mit vétett a szegény ember? Ki fog ily nagy kérdéssel elöállani? Ki nem tudja, hogy manapság Oroszországban, Romániában osztrák-magyarnak lenni nagy vétek. A prefektus nem sokáig teketóriázott, gyorsan elállta a zsidó előtt az utat, kérdezte, hová való s azután a dutyiba tétette. Mit tördött a hatalmas ember azzal, hogy a zsidó jogérvényes osztrák utlevéllel volt ellátva, a hogy neki nincs joga osztrák alattvalók felett tüélkezni. Auszteria mesze van, gondolá magában, itt ő az ur. Mivel a jelenetnek sok szemtanuja volt, természetesen a prefektus előtt nagy néptömeg gyult össze s a vitás tekintélyes zsidó polgárai hitsorsosuk szabadonbocsátását kérték, sőt nagyobb összeg váltságdijat ajánlottak fel neki. A prefektusban valami szánalomféle érzés ébredt fel, mert a zsidót kiereszteite, de melléje két rendőrt adott kiséretül, kik őt feltűzött szuronyok kisérettében vezették vissza Bardujenibe, a határra . . .

Ilyen az idegen illetőségű, a konzulok védelme alatt álló alattvalók helyzete Romániában. Képzelhetni, minő viszonyok között élnek a minden joguktól megfosztott, naprólnapra jobban elnyomott romániai zsidók! . . .

Hogy mennyire megnehezitik a román hatóságok az osztrák és magyar illetőségű alattvalók helyzetét Romániában, bizonyitja azon körülmény, hogy azt kivánják, hogy azok utlevelei a budapesti román konzulátus vagy a bécsi román követ által láttamozva legyenek, mely kivételes intézkedésről senkinek sem lévén tudomása, a határon legnagyobb kellemetlenségnek teszi ki az utasokat.

Megjegyzem, hogy ezen basásokodó viszszaélése a román hatóságoknak csupán az osztrák és magyar alattvalókkal szemben tapasztaltatik, kik most azon veszélynek vannak kitéve, hogy üzleti a egyéb ügyeik lebonyolitására ki sem tehetik lábukat Romániából, mert megesthetik, hogy épen nem, vagy sok kellemetlenség s utánjárás utáni eresztik őket vissza értik aggódó családjuk körébe.

Ilyenek a viszonyok Romániában. Hogy is mondja Alexandri? „Istenemre, Románia ban minden lehetséges!" Valóban, semmi sem jellemzi jobban Romániát, mint kedvencz költeményének ezen szavai. De hát ha Romániában minden szabad, ugyaz áll Austria-Magyarországgal is, mely nyugodtan néz, mily barbársággal bánnak el alattvalóikkal odább a „szabad" román földön! Ajánljuk ezen viszonyokat a kormányok és azok képviselői a konzulok figyelmébe. Egy esernoviczi ujságban valaki beszéli, hogy az egyik osztrák-magyar romániai konzul a román hatóságok önkényeskédési miatt panasszodó alattvalójának azt válaszolta, hogy *neki nincsenek ágyui, hogy háborut viseljen Romániával a zsidók miatt.* Felkérjük a két kormányt, hogy gondoskodjanak, miszerint az osztrák és magyar alattvalók valláskülönbség nélkül a román hatóságok részéről olyan bánásmódban részesüljenek, mely ókot mint egy állam polgárait megilleti. Az utlevéllel ellátott osztrák és magyar alattvalónak legalább is oly joga van Romániában tartózkodni, mint az utlevél nélkül hozzánk jövő románoknak.

r. l.

Román lapszemle.

„Nem vet az Isten bottal" mondja a példabeszéd, de megszomorit a telegraf tudósitásokkal — mondhatná a „Gazeta". Temesvári csodálatos (már tudniillik reá nézve) sürgönyvel lepte meg a táviró iroda, a mely igy hangzik: „A délmagyarországi tanitó-egylet közgyülése elhatározta felkérni a kormányt, hogy intézzen Európa minden államához emlékiratot, melyben bizonyitsa be, hogy az erőszakos magyarositás vádja alaptalan".

Ez ama csodálatos(?) sürgöny. Azon tulzó nemzetiségi lapokra nézve, melyek egyebet sem tesznek, mint üzletszerűleg alaptalanul vádaskodnak, *csuddalatos*, sőt tobb, *megiepő* s mondhatjuk *levujó és a vérgőny.* A délmagyarországi tanitó-egylet 26 éves emlékiratnepet tartott és ezen alkalmat megragadta, szeme köré vágni a tulzó nemzetiségi lapok szerkesztőinek azt az üzletszerűleg folytatott rágalmazását, mintha hazánkban a magyar nyelv terjesztését erőszakkal hajtanák végre és erre maga a kormány nyujtana támogatást.

Nem nyomná ezen sürgöny egyetlen tulzó nemzetiségi lap szerkesztőjének lelkiismeretét, ha Budapestről, Komáromból, Debreczenből avagy Kolozsvárról, tehát tisztán magyar ajkú tanitó-egyletből keletkezett volna. Akkor azzal vigasztalnák magokat, hogy magyar tanitó egylet nem is gondolkodhat az erőszakon; de Temesvárról, az egyik kis Románia (Banatu) fővárosából, a „Luminaturului" szülőföldjéről kapni ilyen sürgönyt: ez már mégis több a többnél! . . . Meg is latszik a „Gazeta" vezércikkén (160. sz.) az o miatt keletkezett bosszuság. „A lapok — igy bosszankodik — azzal kérdeznek, hogy *ezer tanitó* volt ott egybegyülve, a gyülésen jelen volt a város és vármegye minden kitüntősége, valamint az ottani püspök is."

A világért sem mondja meg olvasóinak, hogy melyik felekezet püspöke. Közli röviden Molnár főispán beszédét, a ki azt mondotta, hogy Délmagyarország nagy részét *meg kell nyerni a magyar kulturának* s erre oly lépés a *magyar nyelv tanitása és ennek teljes elsajátitása,* mert az államesmének elfogadására az állam nyelvének tudása a leghatásosabb eszköz.

Aztán, hogy tetőpontra hágjon a „Gazeta" bosszusága, elbeszéli olvasóinak a közoktatási miniszterium által Temesvár képviselő testületének intézett elismerő nyilatkozatát a felett, hogy elemi iskolába a magyar nyelvet mint tannyelvet odavitte. Tyuh! Nagy dolgok ezek!

Egyfelől Temesvár, másfelől a tanitó-egylet. A harmadik hang ezekre a „Gazeta," mely igy formed fel: „Arczátlan vakmerőséget állitják — az obraznica cutezare de a pretinde — hogy Magyarországon nem magyarositnak erőszakkal." Ez a tanitó-egylet szól, melynek nagyobb részét német és román ajku tanitók teszik, de a „Gazeta" ellekeresedésben ezeket előlépteté magyar tanitóknak — invotatori ungari.

Ez aztán mégis valami! Hanem talál vigasztalást, akarám irni, kibuvó lyukat a „Gazeta" a délmagyarországi tanitók azon határozata ellen is, a melybe olvasóival együtt ki- és bobujhasson. „Előbb bizonyitsák be azok a tanitók Európa előtt azt, hogy az országos közoktatási törvények és magyarositó intézkedések a nemzetiségek beleegyezésével, hozzájárulásával hozattak a hogy készek magyarosodni a főispán által kifejezett értelemben."

Ott van Temesvár képviselő testületének határozata, bár elismerjük, hogy ahhoz nem járult a „Gazeta". Ott van egy legtekintélyesebb tanitó-egylet, melynek tagjai szavazni szoktak az országos képviselőválasztásokor. A „Gazeta"-nak mindez nem elég, szerinte a tényének alarcza alatt gyakorolt erőszak forogtt fenn, a mely rosszabb és szomorubb az ő következményeiben, mint az önkény — despotism — a mely nyiltan dolgozik. Ezt kellene tudni azoknak a tanitóknak, ig végezi bosszuságát a „Gazeta" és azt tanácsolja, hogy ne nevettessék ki magokat azok a tanitók. Ennél rosszabb napja régen nem volt a „Gazetának". Hát igen, vigasztalja magát azzal a kedves, jó hirrel, hogy az olasz közmunkaügyi miniszterium megkapta a román diákok memorandumát s hogy azt nem csak ellhelyezte a könyvtárba, hanem egyuttal azt is ízente, hogy éljen Románia!

Cz

Kereskedelmi és iparkamaránk.

— A kamara 1890. évi jelentéséből. —

(Folytatás.)

Kevésé örvendetesen alakult 1890-ben keleti kivitelünk. Romániai kivitelünk, mégpedig nevezetes czikkeket illetőleg, még inkább megcsappant, a hol pedig ez az eset nem forgott fenn, ott az üzlet a vámok tulságos magasságra s a külföldi czikkek versenye miatt mindinkább kevesebbre jövedelmező volt. Kereskedelmi statisztikánk szamai általánosan igazolják e hanyatlást.

Valóban fölösleges volna ujból is a számok ozonvel bojgozolni, a már oly gyakran s meggyőzően szolgáltatott bizonyitékot, menynyire alásta a román vámháboru a kamarakerület iparos határvárosainak iparügyét s egyátalában mennyire káros befolyást gyakorolt az országrészek gazdasagi életére. Kétségtelen bizonyitékot szolgáltatnak e tekintetben az 1890-iki népszámlálás ridegadatai, melyekben legalább részben visszatükröződik annak káros befolyása s melyekre alább meg visszatérünk.

E helyt csupán arra szoritkozunk, hogy kiemeljük, miszerint a Romániával helyreállitandó barátságosabb kereskedelmi viszony a délerdélyi iparra, valamint az összes erdélyi országrészek nevezetes üzletére nézve, a legáthatóbb s legalásosabb következményekkel járna s az érdekeit körök egyhangu, közös óhaja. Ez eszközöljék hazamosabb lábon nem sikerült elvisellhetőbb lami az alakban-ilan állapotot, a habár nem vonjuk kétségbe a közmondás azon általános igazságát, hogy az idő minden sebet behegeszt, még sem mellőzhetjük hallgatásunk, hogy a gyógyitas a mi esetünkben, iparálladékunk nagyon sajnálatos szétszülésével jár karöltve.

Habár a Romániával való kereskedelmi forgalom tekintetben csaknem végkép elvesztettük minden reméjnyiteket, ma talán mégis a minden jel nem csal — egyszaramind egy jobb jövőben biznunk, egyszaramind annak a szálnak meggyőződésünknek adván kifejezést, hogy a magyar ipar itt tekintetben jövő jelentős s nagy érdekeinek, a kereskedelmi ügyek ez idő szerinti legfelsőbb képviseletében meginghatatlan szilárd támaszuk van.

Egyébiránt a helyzetnek — habár csak részleges — javuln vagy vártatni a román — mint, illotve angol s orosz kereskedelmi szerződések lejárta alkalmából, tehát 1891. julius 10-ike után; minthogy ez időtől fogva valamennyi levelet tüzö állam az autonom román vámtarifának lesz alávetve s remélhetőleg legalább az az egy ijár majd vele karóltve, hogy a mai tüzdö vámokat mindkét fél alább szállitja. Igaz, hogy sajnálatos módon épen a délerdélyi ipar legtöbb czikkei azok közzik a szomszéd királyság kormányának legyöngödebb protektionistikus pártfogasa tárgyait, mit a következő adatok elég érthetően tanusitanak.

A román kamara által kinevezett tariffabizottság czaik imenti nyilvánosságra jutott javaslatai oly természetüek, hogy iparunk épen legnevezetesebb czikkeinek csak némikép nagyobbmérvü kivitelét már kiháttasiban is elfojtják.

A bizottság ugyanis (100 kilonkint) a nyerges és szijgyártó árukat illetőleg az eddigi 200 frcs vámot; szattyán és bagarábból készült lábbelik után 600 frc helyet 800 frcot, más bőrből készült lábbelik után 600 frc helyett 500 frcot; négyzetméterenkint 700 grammnyi, vagy annál sulyosabb gyapjuszöve-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tek után 75 fre helyett 100 frcot, négyzetméterenkint 500—700 gr. sulyu gyapjuszövetek után 120 fre helyett 150 frcot, négyzetméterenkint 500 grammnyi vagy annál könnyebb gyapjuszövetek után az eddigi 250 frcot vámot; költött áruk után 200 fre helyett 250 frcot; sima nagy vagy festett lenvászon után, tekintet nélkül a minőségre. 150 fre helyett 200 frcot; közönséges fakrik után 12 fre helyett 20 frcot; közönséges ólmos üveg után 15 fre helyett 30 frcot stb. javasol.

Ha Románia vámpolitikája valósággal ezen irányban verne gyökeret, feltehetjük azt a kérdést: vajon az erdélyi kivitelt ipar szempontjából szerződésre visszonyoknak megtermése egyáltalában kérdés tárgyát képezheti-e még? Mindamellett reméljük, hogy e prohibitiv vámtételek csak az annak idején folytatandó tárgyalások kiindulási alapjául tekintendők.

A Bulgáriával való forgalmat illetőleg, egyes kivitelt czikkek dolgában néminemű gyarapodás észlelhető, habár eme kivitelünk általában a multi esztendő nyomdokait követni. Megemlítendő, hogy a Nagybritannia s Bulgária között 1889 november 26-án megkötött s 1892 január 13-ág érvényben maradó szerződés az osztrák és magyar áruknak is javokra szolgál, a melynek emiatt alkalmazása, monarchiánk képviselője s a bulgár kormány közt 1890 október 17. és 18-án valtott jegyzék alapján biztosíttatott. Ezen egyszerű czikelyben minden áru 8%, os értékvám alá esik, mely az áru mindenkinti értéke után számíttatik. Magyarország bulgáriai s keletrumíliai kivitelének összértékéből nyilvánvaló a lassu emelkedés irányzata.

(Folytatása következik.)

Tanügy.

A nagy szebeni m. kir. állami polgári leányés elemi iskolák értesítője.

(Végn.)

A fentebbi pontok alatt részletesen felsorolt segélyezésre fordított pénzösszegek a 3-ik pont alatt kimutatott kegyes adományozáson felül az alábbiakban lesznek bemutatva:

1. Az EMKE adománya 100 frt.

3. Az iskolák tanítóestületei által 1890. nov. 9-én rendezett jótékonyczélu előadás tiszta jövedelme 82 frt. 22 kr. és a multi tanévről e czélra megmaradt 134 frt 81 kr.

Az iskolai takarékpénztári intézmény ebben az évben is fennállott az elemi leányiskolában az osztályvezetők kezelése mellett.

Az eredmény a következő: 26 tanuló betett 68 frt 53 kr; 10 tanuló kivett 30 frt 84 kr; a takarékpénztárban maradt 37 frt. 69 kr.

Az iskolák tanítóestületei által évenként rendezni szokott tavaszi erdei mulatság május 27-én tartatott meg nagy számu közönség meleg részvétele mellett.

A polgári leányiskolában a szándokoszág és a kir. tanfelügyelőség engedélyével megalakult az önképzőkör a tanítóestület vezetése mellett abból a czélból, hogy a nőendéket a szavalásban, egyes tantárgyakból valószínt részletek szabad előadásban gyakorolva magukat, miné nagyobb előadási ügyességre és bátorságra tegyenek szert. Az önképzőkör működő tagjai a III. és IV. osztály nőendékei s a II. osztály nőendékei közül a kitűnő és jeles előmenetelűek.

A polgári leányiskolai nőendékek szép számu közönség előtt zártkörű hangversenyt tartottak az iskolai helyiségben 1891. április 19-én az ifjusági olvasókönyvtár javára. A hangversenyt tiszta jövedelme 52 frt. 17 kr. volt.

Mint örvendetes és ezen iskolák történetében eddig elő nem fordult esemény említjük fel végül, hogy néhai boldog emlékű Matza János, nagyszebeni lakos 1890. május 6-án bekövetkezett halála alkalmával végrendeletilleg bora és pénzkészletéből egy részét a magyszebeni állami elemi és polgári fiuiskolának hagyta, oly módon, hogy ezen hagyatékot adják el és a belőle befolyó összegből „Matza János alapitványt"-tőtesítesnek, melynek évi kamatait négy szegényszorgu, jó magaviseletű és jó előmenetelű tanuló élvezze mindaddig, míg az emlitett iskolába jár, jól tanul és magát jól viseli. Ezen végrendelet alapján a valláses közoktatási miniszterium rendeletére alpitolevél állíttatott ki az alapitvány ellebyezésére, kezelésére és adományozására vonatkozólag. Az alapitvány 2900 frtból áll, a mely 5%-os magyar papirjárادék kötvényben a gondnokság őriztetvén van elhelyezve. Az alapitványt az alapitólevél értelmében a gondnokság kezeli, a mely az évi kamatok hovaforditásáról köteles minden esztendőben okmányokkal ellátott számadást terjesztení fel a valláses és közoktatási miniszteriumhoz. Az alapitvány kamatjában az 1890/91. tanévben következő négy tanuló részesült egyenlő arányban: Brassai Károly I., Tamás Gyula II., Burmáz Rankó III. és Essigmann Frigyes IV. osztályos nőendék.

Vajha akadnának mások is jövőben, a kik a fennebb emlitett nemeskebli alapító önmagát legjobban dicsérő szép példáját követve mind több szegény sorsu tanulóra nézve tennék könnyebbé a tanulást és előhaladást!

Az „Adatok az 1890/91. tanév történetéhez" czimü rovat után következik a felügyelet. A tanitó testület az elemi iskolákban áll 8 férfi és 5 nőtanítóból, a kiütöbbszu felekezeti hitoktató száma 11 volt, míg a polgári leányiskolában tanitott 3 tanitó, 3 tanitónő és 5 hitoktató. A részletes tanterv és a tanulók érdemsorozata alá egy általános kimutatás következik, mely statisztikai adatok ból kivészszük, hogy az elemi fiuiskolában ez évben 327, a leányiskolában 174, összesen 501 tanuló volt, előbbiek közül volt 123 magyar, 95 német, 106 román, 3 más anyanyelvű, az elemi leányiskolát pedig 85 magyar, 81 német s 8 román, összesen 174 nőendék látogatta; e számból volt 285 helybeli, 210 vidéki. A polgári leányiskolában volt 32 magyar, 32 német 6 román, 1 más anyanyelvű, összesen 71 nőendék és pedig 44 helybeli, 27 vidéki. A Bod Péter igazgató által egyesen szerkesztett a Reissenberger czég által kölcsönleg elő csinosan kiállitott értesitőt bezárja az 1891/92-ik tanévre vonatkozó értesités.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Brassó-háromszéki h. é. vasutak felelősfőgyi vashivatal szakotti 4t a forgalomnak Dobiaczki Sándor m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelő által; ezzel a nagyobb hidak épitése befejeztetett, a remélhető, hogy szeptember hó 1-ével a vonal Sepsi Szt.-Györgygig a forgalomnak át fog adatni.

Rendőrségünk kiváló figyelmébe ajánljuk a piaczon árult gyümölcsöt, nehogy éretlen gyümölcs kerüljön a piaczra, mert ettekintve attól, hogy az éretlen gyümölcs számos betegségnek és járványnak lehet inditó oka, ha a piaczon éretlen gyümölcs árultatik, a gyerekeket lehetetlen ennek vásárlásában ellenőrizni.

Városunk kittnő zenekara csütörtökön a „Zöld fa" szálloda kertjében — mely teljesen megtelt közönséggel — igen sikerült zeneestélyt adott. Az eljátszott darabok közül kiválóan „A rezervista álma" és a hárfa-solo nagy tetszésben részesültek.

Jótekonyczélu ünnepélyek. A helybeli róm. kath. plebánia-templom uj festési tetemes költségeinek fedezése czéljából, szombaton aug. hó 8-án, a „Nr. I Central vendéglő" nagy termében a tanuló-ifjuság és kiváló közremüködési szám- és hangversenydarabokat adnak elő, (bővebbet a meghirdet.)

A Sidoli lovarda a Klastrom-kapu előtt naponta változatos műsort mutat be és habár az egyes piéek csakugyan kittünek és a társulat minden egyes tagja müvész a maga nevében, mégis minos nincs a kellő pártolás. A bemutatott lovak a bohózok, a Brassóban jól ismert Bono és kis leánya, tovabba a Várady czimü és végül a csodaelőtant egyenként kitünő dolgozat produkálnak. Mint hirlik, a napokban még ujabb erőkkel és tabb lóval fog szaporodni, azonkivül a város régi kedvencza, a fiatal Sidoli is vendégszereplni jő.

Varosi zenekarunk holnap este órakez programmal zeneestélyt rendez a Zöldfa szálloda kertjében. Ajánljuk ezen zeneestélyt a közönség figyelmébe.

Kalin György a betörő vasuti raktári szolga esete ellenben foglalkoztatja a várost. — Tizenhét évi folytonos betörései szerint mindegy pétest okoz. — Ujabban bodoki Bédi Ferdinánd ő mitsga is felismerte a tolvaj házában feltalált aranyneket, melyek kofferebol lopták volt ki a vasuti raktárban. — Annak idején nagy zavarokra adott okot a furfangos lopás és Brassóból fel Parisig minden eksz erzüzletben és zalogházban kutatták utánna. — Most megkerült. — Mindenki dicsérí Cicogna és Szalay raktárnokokat, kik életük kockázatával fogták el a nagy hatalmas erős tolvajt s így fényesen bizonyitották becsületességőket, a mely olyan sok kollementiesnek lett megtámadva! — a szron felül meg kártérítés is kellett fizetnök — (Beküldetett.)

A stereoskop — international — salont, mely meg rövid ideig lesz látható a Kaplutczában (a volt Duschou-féle üzletben) ajánlhatjuk a közönség figyelmébe. A kinek mincsen módjában tetemes költséggel nagy utazásokat tenni és Európa nevezetességét megtekinteni, az itt pár krajczárért gyönyörki bepekben láthatja maga előtt elvonulni Párís, Nizza, Marseille legszebb téreit, épületeit, templomait stb. Különösen szépek a boulevardok, Versailles, az orleansi kathedrale, a Notre Dame, St. Augustin, St. Magdalena templomok, a Concorde és Republique tere, a Vendome oszlopa, a bordeauxi hid, Nizza kikötője és fürdője, a monte-carlot kaszinó, a lourdsi barlang és Vimesi régi római kiásott arena.

Szebenmegye jul. 30-án tartott rendkivüli közgyülésén tartotta meg Thalmann Gusztáv főispánt és szász komesi széktörténelőjét. A főispán beszédet tetszéssel fogadták. Üdvözlő beszédeket tartottak Zobing főjegyző, továbbá a szászok nevében Bruckner dr., a románok nevében pedig Brote dr. A főispán által adott diszebédon az első pohárköszöntőt a főispán mondotta ő felségére.

Csempészet a bukovinai-román határon. Czernovitzből Bukovina szekvárosból irja tudósitónk a következőket e hó 29-ikéről: Tegnap az itteni vasuti államáson előgtják kóbiorski lovagot, a vámhivatal fő-ügyszegtakt. A szenzácziós elfogatás oka az, hogy kiderült, hogy az osztrák-magyar-román vámháboru óta a budapesti vámhivatalok összejátszotlak a csempészekkel s többek között 30 czer M.-mázsa gabonából csak 2 czer m.-mázsáert fizettetek vámot, 28 czeret pedig átcsempészték. Ily módon az állam egy milló frinál több kárt szenvedett. A visszlatot Belk dr. bitzs vezeti, ki számos fő vámhivatalnokot fogeszlett fel állástól, többek között Kutschera Antal és Czaia Lajos ellenőrket is.

Zsidóüldözés Romániában. Brailából irják lapunknak a következőket e hó 28-ról: Tegnap egy Barth Izidor nevezetü épitész jött ide Bakau romániai városból, hol hónapok óta tartózkodott. Barth, mint ausztriai alattvalót, osztrák utlevélel utazott. A brailai vasuti állomason egy rendőrbiztos a rendőrségre vezette, hol elvették nála lévő pénzét, annyit hagyván csak nála, a mennyi a visszautazáshoz kellett s aztán a legelső gyorsvonattal rendőri kiséret mellett visszavittek az osztrák határra. Hiába könyörgött, hogy engedjenek neki fél napi pihenési időt, hogy Brailában lakó rokonaival beszélhessen, sőrt illékre talát. Nem lehetett, hogy e kés kormánynak tudása volna a román hatóságoknak az osztrák és magyar alattvalókkal szemben viseltető brutalis eljárásáról, mert képzelni sem akar jak, hogy budva e türhetetlen viszonyokról, nyugodtan nézze, miszerint az osztrák-magyar monarchiának alattvalóival ugy bánjanak Romániában, mint tolvajokkal és gyilkosokkal szoktak. Hogy az uralkodó nevében kiállitott utlevelek nem respektáltatnak Romániában, ez nyilván megsértése az állmnak, a kormánynak és az uralkodónak. Ugy tudjuk, hogy bukuresti követink a romaniai konzulainik tanjelesen jelentik s kiküldtek e viszonyokról a bécsi külügymisztériumhoz. Kivánjuk varjuk az eredményt.

A vasuti szerencsétlenségek. A legközelebbi nemzetközi vasuti kongresszuson, melyet 1892-ben Péterváron fognak megtartani, Ausztria képviselője azt az eszmét fogja megjendíteni, hogy a vasutak végrehajtó szolgálata ujra szervezteszik. A kongresszus e kérdéssel, melyet kiilonösen az utóbbi időben szünt elő forduló vasuti szerencsétlenségek hoztak napirendre, kimerítően fog foglalkozni.

Közgazdaság.

(Háti bőrönd és czizmaanyag szállitása a m. kir. csendőrség részére.) A m. kir. csendőrség 1891. évi háti bőrönd szükséglete, tekintve a 1892. és 1893-ik évi czizmaanyagszükséglet szükségszerűnek biztositása czéljából f. é. augusztus hó 28-án irásbeli zárt ajánlatok utjan, a m. kir. III-ik számu csendőr kerileti parancsnokságnál Budapesten tárgyalás alá tartatnak. A Kolozsvárt, Szegeden, Budapesten Kassán, Pozsonyt, Sz. — Fehérvárt levő m. kir. csendőrkerületi parancsnokságok részére való összes szükséget 155 drb háti bőröndöt, 3780 gyalogsági téli — és 4460 — nyári czizmaanyag készitőket; 570 lovassági — téli és 820 nyári czizma anyag készitőket tesz.

A bánatpénz a kereseti összegnek 5%-át teszi.

Az ajánlatok f. évi augusztus 28-án délelőtti 10 órán nyujtandók be.

Az erre vonatkozó hirdetmény, valamint a feltételi füzet a brassói kereskedelmi és iparkamara hivatali helyiségében betekinthető.

Kalauz.

Állandó szombati rovat.

Lapunk hűségi és vásárlói olvasóinak a következő brassói kereskedelmi és iparos czégeket ajánlhatjuk:

Asztalosok.

Barabás Károly, Vár-utcza 49.
Boczó Ivan, Vár-utcza 88.
Kovács Perenczy, Vár-utcza 31.
Lepedus István, Mester-utcza 9.
Mezei Ferencz, Fekete-utcza 8.

Bank- és váltóüzlet.

Adler L. Jakab, Főtér árucsarnok.
Osztrák-magyar bank fiók, Kolostor-utcza 6.

Bőrkocsiüzlet.

Szász Dénes, Szent-János-utcza.

Biztositó intézet.

Adriatica di Sicurta, Roll Ottó ur, Lópiacz 32.

Borkereskedés nagybanykicsinyben

Antal János, Bolonya Kút-utcza 26.
Weisz Ede, Kolostor-utcza 9. Európa szálloda.

Borkereskedés nagyban és kicsinyben.

Gyertyánffy L. és fia, Kolostor-utcza 1.

Butor-kereskedés.

Papp Ferencz, Kapu-utcza 48.

Csizmadia áruk.

Balázs István, Bolgárszeg Katalin-utcza 14.

Csipős-üzlet

Veres György, Fekete-utcza 10.
Vass Károly, Gözfürdő-utcza 3.

Diszmüáruk.

Verzár István, Kolostor-utcza 4.

Divatüzlet és confectió.

Polyvás Miklós, Főtér Buzasor 4.
László M és L. „ Lensor 29.
Simai testvérek „ Buzasor 3.

Fényképészet.

Adler Lipót, Kapu-utcza 14.

Férfi-szabó.

Riemer Jakab, Kolostor utcza 8.

Fodrászat.

Kovács Mathé, Kapu-utcza 28.

Füszer, festék stb.

Lázár és Verzár, Kolostor-utcza 19.
Zeriff Antal, Ó-Brassó Hosszu-utcza 64.

Gabonaüzlet nagyban.

Mátyás József, Weisz Mihály-utcza 6.

Kalap-üzlet.

Balog Elek, Felső Ujutcza 22.
Haluskai András, Kapu-utcza 14.

Kávéház.

Kroehsler Sándor, Kezső-körut.

Kép- és tükörüzlet, ruhakereskedés.

Szőllösy Zs., Weisz Mihály-utcza 24.

Kézmüáru-raktár nagyban és kicsinyben.

Eisenstein M. és fiai, Főtér Kádársor 22.
Karácsony K. M., Kolostor utcza 8.
Man és Izai, Virágsor 6.
Verzár Antal, Kolostor-utcza 6.
Verzár Mór, Virágsor 17.

Látszerüzlet és pipere.

Fischer Samuel, Buzasor 2.

Liqueur- és cognac-gyáros.

Kenyeres Károly, Bolgárszeg Kút utcza 17.

Mázas-cserép.

Szikszai János, Hirschler-utcza 3.

Molnár.

Sipos Ferencz, Bolgárszeg.

Petroleum-gyáros.

Dr. Otroban Nándor, Kapu-utcza 16.

Sörház.

Forkert Gusztáv, Kapu-utcza Kartsch villa.

Szálloda.

„Bukarest" szálloda, Ó-Brassó.
„Central Nr. 1", Ó-Brassó.
„Európa" szálloda, Kolostor-utcza 9.

Szijgyártó-üzlet.

Nyágay János, Kapu-utcza 34.

Szoba-festészet.

Antal Mihály, Bolgárszeg Costei-utcza.
Leter Károly, Bolgárszeg Costei-utcza.

Temetkezési intézet.

Tutsek E., Kapu utcza 8.

Vegyes kereskedés.

Friedmann Frigyes, Bolonya 100.
Vass Sándor, Hircher-utcza.
Zeriff M., Lópiacz 12.

Vendéglők, bor és sör.

Antal János, Bolonya Kút-utcza 26.
Kádár Lajos, Belváros mészárosker.
Pásztori István, Bolonya Kút-utcza 23.
Virág József, Ó-Brassó Hosszu-utcza 4.

Vasuti menetrend.

Vonatindulások *Budapest felé*: Vegyes vonat 4 óra 20 perczkor reggel; gyorsvonat Kolozsváron át 2 óra 48 pkor délután; gyorsv. Aradon át 10 óra 24 pkor este; személyvonat 7 óra 23 pkor este. *Bukarest felé*: Gyorsvonat 5 óra 15 pkor reggel; vegyesvonat 12 óra 20 pkor délben; gyorsvonat 2 óra 19 pkor délután. *Zernest felé*: Vegyes vonat 5 óra 45 pkor reggel; vegyes vonat 4 óra 55 pkor délután.

Vonatérkezések. *Budapest felől*: Vegyesvonat 10 óra 5 perczkor este; gyorsvonat Kolozsváron át 2 óra 9 pkor délután; gyorsvonat Aradon át 5 óra 8 pkor reggel; személyvonat 8 órakor reggel. *Bukarest felől*: Gyorsvonat 2 óra 18 pkor délután; vegyes vonat 6 óra 58 pkor este; gyorsvonat 10 óra 17 pkor este. *Zernest felől*: Vegyes vonat 9 óra 24 perc. reggel; vegyes vonat 9 óra 44 perczkor este.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 109/1891. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. jbiróságnak 904/1891. szám a. kelt, végrehajtást rendelő és kiküldetést tartalmazó végzése folytán *Morscher Albert* javára *Weiss Lipót* ellen 50 *frt* tőke, a járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával birólag felülfoglalt és 327 frt 51 krra becsült ingóságok, u. m. házi bútorok és vendéglői szerelvények nyilvános árverés utján el fognak adatni.

Mely árverésnek az 904/1891. számu, kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis a *brassói vasuti állomásnál* leendő eszközlésére 1891. évi **augusztus hó 3-ik** napjának délutani 3 órája határidőül kitüzetik és annak a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érinettt ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi XX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint igaoikat az emlitett t. cz. 111. és 112. §§-ai alapján, az árverezés megkezdéséig érvényesitek.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Brassó, 1891. julius hó 22-én.

Borsos,
kir. birósági kiküldött.

(46) 1—1

Szám 4099/89. polg.

Hirdetmény.

Ludisor község italmérési jog arányositása iránti ügyben az elkömunkálatok megkezdésére és az egyéni jogosultság és részesedési arányok megállapitása végett az érdemleges tárgyalást 1891. évi **szeptember hó 1-ső** napjának délöttöi 9 órájára tüzöm ki ezen kir. törvényszék 76. sz. hivatalszobájába; melyre összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a meg nem jelenők ügygondnok által fognak képviseltetni.

Brassó, 1891. évi julius hó 25-én.

A kir. törvényszék nevében:

Vizy József,
eljáró biró.

(40) 1—3

Szám 4100/1891. polg.

Hirdetmény.

Alsó-Venicze község italmérési jog arányositása iránti ügyben az elkömunkálatok megkezdésére és az egyéni jogosultság és részesedési arányok megállapitása végett az érdemleges tárgyalást 1891. évi **augusztus hó 21-ik** napjának délöttöi 9 órájára tüzöm ki Alsó-Venicze község házába, melyre összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a meg nem jelenők ügygondnok által fognak képviseltetni.

Brassó, 1891. évi julius hó 18-án.

A kir. törvényszék nevében:

Vizy József,
eljáró biró.

(36) 3—3

Richter-féle

Fejettörő

Legujabb

tüzelmi játék

176 feladat.

Nagyon érdekes és nagyon mulatságos.

Ára **35 kr.**; minden játékszerkereskedésben kapható.

Kevésbé értelmes utánzatokról vejnek magukat és csakis oly utánzatokat fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „verses Hengemy" van.

Eladó

a Brassó, Bolgárszeg Porond-utcza 10. sz. a. levő **parquettgyár** a jelenlegi állagban, ház és gépberendezés együttesen avagy ház és gépezet különkülön.

Ugyszintén eladatik több száz négyszögméter parquette-készlet különféle mintában jutányos árban.

Bővebben értekezhetni az eladás feltételeire nézve a hely szinén a tulajdonossal.

(48) 1—3

Gyorskocsi-közlekedés

Brassó és Előpatak között.

Menetrend-változtatás. Indulás Előpatakról reggel 7 órakor; Brassóból indulás vissza ¼ órakor délután, a Románia felől érkező gyorsvonat összeköttetésével.

Vasárnaponkint a régi menetrend: Brassóból Előpatakra indulás 7 órakor reggel, megmarad.

Szám 4215/1891. polg.

Hirdetmény.

Szeszcsor község italmérési jog arányositása iránti ügyben az elömunkálatok megkezdésére és az egyéni jogosultság és részesedési arányok megállapitása végett az érdemleges tárgyalást 1891. évi **szeptember hó 2-ik** napjának délöttöi 9 órájára tüzöm ki ezen kir. törvényszék 76. számu hivatalszobájába, melyre összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a meg nem jelenők ügygondnok által fognak képviseltetni.

Brassó, 1891. évi Julius hó 25-én.

A kir. törvényszék nevében.

Vizy,
kir. törvényszéki eljáró biró.

(39) 3—3

Szám. 633/1891 k. i. b.

Hirdetmény.

A Brassó-Háromszéki helyi érdekü vasutársaságnak 294. sz. kérése folytán méltóztatott m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur ő Nagyméltósága 390. 13—III. sz. a. ezelitett helyi érdekü vasut brassó-szentesti, brassó-kézdivásárhelyi és brassó-hosszufalusi vonalainak épitésére Brassó varos határában szükséges azon területekre nézve, melyeknek megszerzése iránt egyezség nem jöhetett létre, a kisajátitási eljárást elrendelni és a vonatkozó kisajátitiasi terv és összeirás két-két példányának beadása mellett az alulirott közigazgatási bizottságot utasitani, hogy a kisajátitásról szóló 1881. évi XLI. törvényczikk értelmében járjon el.

Miután azonban a tervezetbe a közuti vasutnak azon része is felvétetett, mely a Kututzca folytatásában kitörendő uj utczába esik, és minthogy a nagymélto ságu belügyminisztarium engedélye alapján ezen uj utcza, illetve az abban vezetendő vasut számara szükséges terület kisajátitása Brassó varos által fog eszközöltetni, a jelen kisajátitási mivelet illetve eljárásból az erre vonatkozó — a 36—41. szelvényig terjedő — rész kizárátik.

Ennek folytán küldetik egy Dr. Jekel Frigyes t. főjegyző mint bizottsági elnök, Sehnell Károly ügyvéd, kir. főmérnök Windt Lajos urakból és egy tollivőből álló bizottság ki, mely hivatva lesz mindazon igények és ésrevételek felett határozni, a melyeket a felek az 1884. évi 41. t. cz. 1-ső fejezete alapján netán emelnek; Brassó sz. kir. város kisajátitási tervrajza és összeirás Brassó varos tanácsánál közszemlére tétetnek a tárgyalást megelőzőleg 15 napon át ki.

A tárgyalasi határnap pedig tüzetik folyó évi augusztus hó 11-ik és következő napjaira ki, mely napokon a kiküldött bizottság tárgyalásait mindig délelőtt 9 órakor a vármegyei teremben meg fogja kezdeni.

A kitüzött napon mindenekelőtt a vonatkozó községi elöljáróságnak, azután sorszám szerint az érdekeltekenek ésrevételei fognak tárgyalás alá vétetni.

A kiküldött bizottság a kisajátitási terv megállapitása felett akkor is fog érdemleg határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelent meg.

A tárgyalasnál jegaban áll minden tulajdonosnak a kisajátitási terv ellen és minden tolekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogásait jegyzőkönyvre adni.

Ennek elmulasztása azon jogi következményivel jár, hogy a nem nyilatkozóra nézve a közhirdetésnél a kisajátitási terv, b) szabályszerűen teljesitett egyéni értesitésnél pedig — mint jelen esetben — úgy a kisajátitási terv, mint a felajánlott ár véglog megállapitottnak és általa elfogadottnak tekintetik.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Ezen tárgyalás alkalmával fog a barátságos egyezség előzésteen mindig megkisérletteni és ha létrejött, jegyzőkönyve vétetni. Ha nem sikerült, tog az eljáró bizottság a felek kölcsönös meghallgatása és érvek megfontolása s a hol szükségesnek látja, nyomban teljesitendő és jegyzőkönyve vezető szemle után érdemleges határozatot hozni.

A határozat szóval rögtön kihirdetettik és irásba foglalva, az iratokhoz csatoltatik.

A meg nem elégedő félnek jogaban áll a határozat ellen m. kir. kereskedelemügyi minister ur ő nagymélto ságához felfolyamodni, köteles azonban a felfolyamodást az eljáró bizottsághoz a kihirdetéstől számitandó 3 nap alatt irásban benyujtani vagy szóval bejelenteni.

Ezen felfolyamodások folött véglegesen fog a nagymélto ságu m. kir. kereskedelemügy miniszterium határozni.

Brassó, 1891. évi julius hó 16-án.

Brassóvármegye közigazgatási bizottsága.
Főispán ur helyett:
ROLL GYULA,
kir. tan. alispán.

Alapittatott 1858-ban. Ő császári és királyi Fensége József főherczeg udvari szállitója. **Alapittatott 1858-ban.**

WALSER FERENCZ

Első magyar

gép- és tüzoltószerek gyára, harang és érczöntöde

BUDAPESTEN, VII Rottenbiller-utcza 66. szám.

A legmelegebben ajánljva a mméltóságú belügym. ürnak 1889. évi január 15-én 82,302 II. sám alatt az összes törvényhatóságokhoz kibocsátott körrendeletével.

E kegyes körrendeletből vagyunk bátrak ide iktatni a következőket:

„Walser Ferencz tüzoltószer-gyáros a magyar országos tüzoltó-szövetség jelentése szerint legelső volt, ki a rendszeres tüzoltás meghonosításunk és a szervezet tüzoltóságok létesitésének kezdettől fogva nagy áldozatkészséggel és egész odaadással azon fáradozott, hogy a rendszeres tüzoltás igényeinek gyakorlati tekintetben mindenkép megfelelő tüzoltói gépeket és tüzoltási felszereléseket készitsen; gyártmányaiban ma már oly tökélyre vitte, hogy azok győzelmesen áliottak ki a versenyt a külföldi legjelesebb gyárak hasonnemü gyártmányival és maga szemlyében mint gyáros nemcsak a belföld, hanem a külföld tüzoltói körében is kiváló tisztelethen részesült. Minélfogva a nevezett Walser Ferencz czégre annál inkább ügyelmeztetem a tűzoltóhatságot, miután nevezett czég, kinek gyártmányai már 1877-ben a 49,601 B. M. sz. rendelettel a törvényhatóságoknak ajánlva lettek, a lefolyt évtized alatt minden tekintetben beváltotta a hozzá füzött várakozásokat."

Támaszkodva ezen megtisztelő ajánlatára a mnélt. belügyminiszter urnak s hivatkozva a mult évben a minden községben szervezendő tüzőrséghez az előirás szerint tüzoltószerekkel kötelezetté tett ellátására **részletfizetésre** *szállitok egyes községeknek, mint egyes járásoknak és megyéknek, a magas kormányrendelet alapján berendezett* 21 *

községi egységes vészvonatokat,

továbbá nagyobb községek és a szervezendő tüzőrségek részére kocsi- és mozdonyfecskendőket, vizhordókocsikat, tüz- és mászlétrákat, és minden egyéb mentőeszközöket és kézi tüzoltóegyletek egyéni fölszereléseit a legutolsó részletekig. Ügy az egységes vészvonatok, mint a 105 millimeter hengerátmérővel biró más tüzfecskendők, kizárólag a magyar egységes csavarnak elfogadott Walser-féle tömlócsavarral láttatnak el. Már létező, de más idegen csavarral ellátott fecskendők a magyar egységes csavarra átidomittatnak, mely vége az illető vizszállító könyökdarab bekötése kéretik.

Árlapok és költségtervezetek díj- és bérmentesen eszközöltetnek.

A gyár által, mint ***kizárólagos hazai gyártmány*** *eddig készitett tüzfecskendőkből* ***hazánkban 9 ezer darabnál*** *több van használatban.*

Brassó. Nyomatott a kiadó-tulajdonos KÖZMŰVELŐDÉS irodalmi és műnyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.